

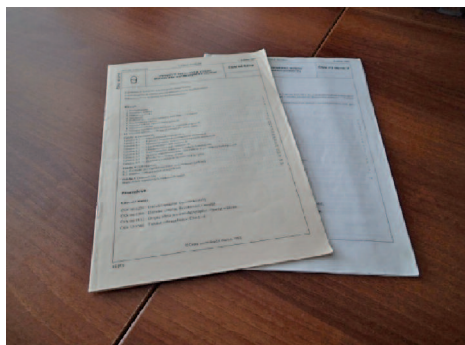
PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI S PROVÁDĚNÍM PENB V BYTOVÝCH DOMECH

Robert Šafránek, Stopterm s.r.o.

Ve svém příspěvku se nebudu věnovat novým vědeckým objevům, ani popisovat progresivní technologie v oblasti tepelných izolací budov, rád bych se pouze podělil o své postřehy a zkušenosti se současným stavem našeho oboru.

V oblasti tepelných izolací a energetiky budov působím bezmála 25 let, přesněji od prosince 1990, kdy jsme od tehdejšího ještě Obvodního národního výboru získali první „Rozhodnutí o registraci“, a tím založili naši firmu. Od té doby se toho hodně změnilo, jediné, co naštěstí platí stále, jsou fyzikální zákony.

Na začátku 90. let platily v našem oboru dvě několikastránkové základní normy, ČSN 730540 - Tepelná ochrana budov a ČSN 060210 - Výpočet tepelných ztrát budov při ústředním vytápění. Tyto normy platily dlouhá léta, byly jasné a srozumitelné, každý, kdo v oboru pracoval, je znal a bezpečně používal. Dnes máme desítky zákonů, vyhlášek, předpisů a norem, které se velmi často mění a novelizují, neřídka nesrozumitelných a nejednoznačných, které zná a umí používat málokdo.

Začátek 90. let

Rok 2014

Malé děti musí každodenně poslouchat desítky různých příkazů. Polož to, seber to, nekřič, sed' rovně, zavaž si boty, uklid' to, drž to pořádně atd., atd. Naprosto bezpečně funguje

psychologická poučka, že v určitou chvíli dítě své rodiče prostě vypne a jejich rozkazy vůbec nevnímá. Jsem přesvědčen, že u dospělých to funguje úplně stejně. Po určité době prostě záplavu legislativy začneme ignorovat.

Na počátku 90. let působilo v oboru možná deset odborníků a specialistů, skutečných špiček v oboru, kteří své práci doopravdy rozuměli. Dnes je v seznamu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR zapsáno více než 1400 energetických specialistů. Zda je tato změna a toto množství odborníků pro náš obor přínosem, je otázkou.

Před 20 lety byl znalecký posudek téměř zákon, každý jejich závěry respektoval. Dnes je nezdárka v soudních spisech založeno na jednu a tu samou věc pět různých znaleckých posudků, každý s úplně jiným výsledkem a závěrem.

Ještě v nedávné minulosti jsme počítali spotřebu tepla na vytápění jednoduchou metodou dle ČSN 73 0540: 1979, kdy se tepelná ztráta budovy Q vynásobila koeficientem 2,15 a získala se tím roční potřeba tepla na vytápění. Bylo to velice snadné a rychlé, přitom rozdíl mezi takto vypočtenou hodnotou a skutečnou spotřebou nebyl větší než 10 %.

Dnes máme k dispozici počítače, sofistikované software, provádíme velmi složité výpočty s desítkami vstupních údajů, přitom je např. rozdíl mezi výsledkem průkazu energetické náročnosti budovy a její skutečnou spotřebou řádově v desítkách procent. Některé hodnoty počítáme s výsledkem na tisíce wattu, jiné zadáváme hrubým odhadem. Např. u násobnosti výměny vzduchu v budovách nikdo netuší, jaká doopravdy je, 0,5? 0,3? 0,1?

Některé vstupní údaje z norem jsou mechanicky přebírány z minulosti, přitom již při dnešních tepelně technických vlastnostech stavebních konstrukcí již dávno neplatí. Např. vliv tepelných vazeb většina energetických specialistů automaticky zadá hodnotou 0,02 bez ohledu na skutečné stavební řešení. Pokud se podrobnou metodou spočítají parametry všech tepelných vazeb běžného zatepleného panelového domu, tedy jejich lineární činitele prostupu tepla, vychází vliv tepelných vazeb cca 0,1, tedy 5x více, než se běžně ve výpočtech uvažuje.

Za dobu mé praxe jsme prováděli mnoho různých dokumentů:

- výpočet tepelných ztrát
- posouzení podle vyhlášky pro elektrické vytápění

- energetický audit
- energetický štítek obálky budovy
- energetický průkaz budovy podle vyhlášky 291/2001 Sb.
- průkaz energetické náročnosti budovy podle vyhlášky 148/2007 Sb.
- odborný posudek pro účely dotace Zelená úsporám
- průkaz energetické náročnosti budovy podle vyhlášky 78/2013 Sb.
- energetický posudek

Musím bohužel konstatovat, že postupem času a s narůstajícím počtem státem povinně vyžadovaných dokumentů, zájem o jejich obsah a o jejich úroveň mezi zadavateli klesá. Vlastníci budov je vnímají jen jako nutné zlo na cestě k dotaci nebo jako formální splnění požadavků zákona, čím dál méně jako vhodný nástroj a pomoc při snižování energetické náročnosti.

Před deseti lety jsme prováděli povinné energetické audity pro „organizační složky státu, organizační složky krajů a obcí a příspěvkové organizace“. V celé republice se v té době zpracovaly audity stovek škol, školek, budov obecních úřadů apod. Přestože navrhovaná opatření byla často velmi efektivní, málokdo je skutečně zrealizoval. Zadavatelé splnili povinnost danou zákonem a audity založili do šuplíků. Dnes nám volají ti samí zadavatelé a objednávají další povinný dokument, tedy průkaz energetické náročnosti budovy, dle jejich slov a názorů, další „papír do šuplíku“. S tímto názorem i k objednávání průkazů přistupují, výsledkem čehož je, že vybírají zpracovatele čistě podle nejnižší nabízené ceny.

Energetický audit i průkaz energetické náročnosti budovy mohou být výborným a užitečným podkladem při plánování, projektování i při realizaci opatření ke snižování energetické náročnosti budov, má to ale jedinou podmínku, musí být zpracováno „objektivně, pravdivě a úplně“, tak jak to vyžaduje zákon.

Zdá se to jako formalita, ale pokud zpracovatel zjednoduší budovu na obvodové stěny, střešku a okna, podle toho pak zpracuje audit či průkaz, nikdy se podle podobného dokumentu nemůže zrealizovat kvalitní a fungující zateplení.

Energetičtí specialisté si podobným přístupem podřezávají větve sami pod sebou. Dokud úroveň naší práce nebude taková, aby naše dokumenty vnímali vlastníci budov jako užitečné, budou to skutečně jen „papíry do šuplíku“.